

A stylized landscape illustration featuring rolling green hills in the foreground and background. On the left, there is a green tree and a purple flower. A small red bird is flying in the sky. The sky is composed of horizontal bands of blue and white. The text is centered in the upper half of the image.

ADJECTIVUL

Genul și numărul

*Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în
limba maghiară*

Clasa a V-a

Prof. Borzu Crina, Liceul Teoretic "Brassai Samuel", Cluj-Napoca

Fii rapid!

Găsește pentru fiecare substantiv de mai jos câte două cuvinte care să le caracterizeze:

FRUNZĂ

IEPURAȘ

PRĂJITURĂ

Uite la ce m-am gândit eu!

-uscată

-maronie

-pufos

-vioi

-dulce

-gustoasă

Și acum cred că
ți-ai dat seama, azi
ne vom ocupa de
cuvântul care ne
ajută să
caracterizăm pe
cineva, să descriem
un loc sau un obiect.
Iar acesta este
adjectivul.

Mi-ar plăcea ca la finalul acestei activități să te simți relaxat, dar și să te împrietenești cu adjectivul. Pentru asta, ar trebui să cunoști câteva lucruri despre el. Astfel, îmi propun ca tu:

- Să știi ce este adjectivul;
- Să stabilești corect genul și numărul adjectivului;
- Să identifici adjectivele variabile și adjectivele invariabile;
- Să utilizezi această parte de vorbire în diferite situații.

Astfel,

ADJECTIVUL

Este partea de vorbire care exprimă însușirea unui obiect (lucru, ființă, fenomen al naturii etc).

Ex: *uscat, maroniu, drăgălaș, vioi, impunător, dulce, gustos, fioros, călduros etc*

Hai să vedem dacă ai înțeles!

1. Găsește intrusul din seriile de mai jos:

- amabil, deștept, politicos, atent, concurs
- gustos, sărat, dulce, măr, roșu
- înalt, copil, isteț, slab, rușinos

2. Subliniază cu albastru substantivele și cu roșu adjectivele care le determină:

- Fetita avea o rochiță albastră și curată.
- Se vedea că mama ei grijulie a îmbrăcat-o cu mare atenție.
- Avea în mâna stângă un coșuleț împletit în care avea cozonac gustos.

Da, se pare că ai înțeles. Mă bucur!

1. Găsește intrusul din seriile de mai jos:

- amabil, deștept, politicos, atent, concurs
- gustos, sărat, dulce, măr, roșu
- înalt, copil, isteț, slab, rușinos

2. Subliniază cu albastru substantivele și cu roșu adjectivele care le determină:

- Fetița avea o rochiță albastră și curată.
- Se vedea că mama ei grijulie a îmbrăcat-o cu mare atenție.
- Avea în mâna stângă un coșuleț împletit în care avea cozonac gustos.

Este bine de știut!

Adjectivul se acordă în gen și număr cu substantivul determinat.

- Prietenul bun la nevoie se cunoaște.
- Prietenii buni la nevoie se cunosc.
- Persoana bună este întotdeauna răsplătită.
- Persoanele bune sunt întotdeauna răsplătite.

Să exersăm!

*1. Găsește câte trei
adjective potrivite
pentru fiecare dintre
substantivele date. Fii
atent să faci corect
acordul!*

Să verificăm!

Ar putea fi și acestea.

Sigur și tu te-ai gândit
măcar la unul la care
m-am gândit și eu.

inteligent

atent

harnic

utilă

interesantă

relaxantă

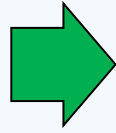
spațioase

luminoase

ieftine

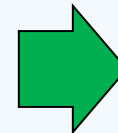
2. Mă gândesc la niște substantive. Acestea pot avea însușirile de mai jos. Ghicește care ar putea fi aceste substantive.

elastica
mare
roșie

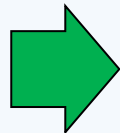
?

înțelegător
grijuliu
darnic

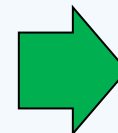
?

rece
moale
albă

?

gălăgios
prietenos
credincios

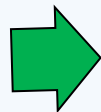

?

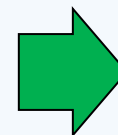
Ai ghicit! M-am gândit la:

elastică
mare
roșie

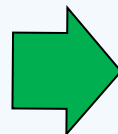
minge
(f.)

înțelegător
grijuliu
darnic

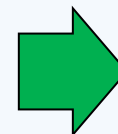
bunic
(m.)

rece
moale
albă

zăpadă
(f.)

gălăgios
prietenos
credincios

câine
(m.)

3. Fă acordul adjectivelor dintre paranteze cu substantivele determinate!

De ieri au început să cadă peste pământul (înghețat) fulgi (mare) de zăpadă. Peste tot s-a așternut o pătură (moale) și (alb). Natura (întreg) a îmbrăcat o haină (sărbătorească). Se aud glasuri (vesel) de copii (fascinat) de imaginea (fantastic) a iernii. Săniile (ușor) încep să zboare pe pârția (alunecos) și (înghețat).

Și, într-adevăr, așa ar trebui să sune:

De ieri au început să cadă peste pământul înghețat fulgi mari de zăpadă. Peste tot s-a așternut o pătură moale și albă. Natura întreagă a îmbrăcat o haină sărbătorească. Se aud glasuri vesele de copii fascinați de imaginea fantastică a iernii. Săniile ușoare încep să zboare pe pârtia alunecoasă și înghețată.

Este bine de știut!

Locul obișnuit al adjectivului este după substantivul determinat. Adjectivul poate să stea însă și înaintea substantivului. În această situație preia articolul hotărât de la substantivul determinat.

Ex: plăcintele **pufoase**

pufoasele plăcinte

prietenu**l** **credincios**

credinciosul prieten

Completează spațiile punctate cu forma potrivită a
adjectivelor din paranteză. Ține cont de ce ți-am spus despre
locul adjectivului.

1.băiat a primit o notă mare. (**harnic**)
2. Am văzutmare din depărtare. (**albastră**)
3.vecină mă oprește tot timpul în drum. (**enervantă**)
4.iepure a fugit din fața..... câine. (**fricos, fioros**)
5. Tata a aflatsecret al Ioanei. (**mare**)

Foarte bine, răspuns corect!

1. Harnicul băiat a primit o notă mare.
2. Am văzut albastra mare din depărtare.
3. Enervanta vecină mă oprește tot timpul în drum.
4. Fricosul iepure a fugit din fața fiorosului câine.
5. Tata a aflat marele secret al Ioanei.

Să observăm!

gustos, mic, dulce

gustoși, mici, dulci

gustoasă, mică, dulce

gustoase, mici, dulci

maro

maro

Haide să mai aflăm ceva interesant!

Adjective variabile
(își modifică forma
în vorbire)

- cu 4 forme: *bun, bună, buni, bune*
- cu 3 forme: *mic, mică, mici*
- cu 2 forme: *tare, tari*

**Adjective
invariabile**
(nu își modifică
forma în vorbire)

- culori: *gri, mov, roz, maro etc*
- trăsături: *cumsecade etc*

Exersează!

- a. deștept, înalt, mare, roz;
- b. ager, blând, cumsecade, zâmbitor;
- c. enorm, iute, îngăduitor, uriaș.

1. Indică litera corespunzătoare seriei care conține numai adjective variabile:

- a. frumos,
- b. rece;
- c. zâmbitor

2. Precizează numărul de forme ale adjectivelor variabile de mai sus:

Corect!

- a. deștept, înalt, mare, roz
- b. ager, blând, cumsecade, zâmbitor
- c. enorm, iute, îngăduitor, uriaș

1. Indică litera corespunzătoare seriei care conține numai adjective variabile:

- a. frumos - 4 forme
- b. rece - 2 forme
- c. zâmbitor - 3 forme

2. Precizează numărul de forme ale adjectivelor variabile de mai sus:

Și totuși, la ce îți folosește adjectivul în viața de zi cu zi? Îți explic.

- ❖ Pentru a descrie o persoană:
 - portret
 - autoportret
- ❖ Pentru a descrie un peisaj:
 - tablou

Iar acum, să recapitulăm un pic, să nu uităm ce am discutat!

Ne ajută
în
descrieri

ADJECTIVUL
este partea de
vorcire care
exprimă însușirea
unui obiect (lucru,
ființă, fenomen al
naturii etc.)

Determină
un
substantiv

Se acordă în
gen și număr
cu
substantivul
determinat

Poate fi:
-variabil
-invariabil

Să aprofundăm!

1. Gândește-te la o persoană foarte dragă.
2. Scrie apoi o listă cu toate informațiile care crezi că sunt importante despre această persoană.
3. Restrânge lista la numai cinci trăsături care să fie cele mai importante.
4. Schițează rapid un plan cu ordinea în care vei scrie despre fiecare trăsătură selectată.
5. Scrie prima variantă a portretului în caiet, concentrându-te pe organizarea ideilor.
6. Acum poți să-ți recitești compunerea, pentru a o face mai bună.
7. Poți atașa alături de text și o fotografie sau, dacă îți place să desenezi, un portret ilustrat.

Să exersăm!

1. **Fratele meu:** CRISTIAN
2. **Informațiile importante despre fratele meu:** e doar cu un an mai mare decât mine, nu este prea înalt, ochi căprui, părul șaten, frumos, mereu vesel, bun prieten, inteligent, îi plac matematica, mașinile, muzica și câinii, scrie frumos, mănâncă multe dulciuri, o ajută pe mama mereu la bucătărie, are mulți prieteni, respectuos, bun la suflet și are multă răbdare (mai ales cu mine).
3. **Dintre acestea, cele mai importante trăsături sunt:** frumos, inteligent, iubește animalele, respectuos și mă iubește mult.
4. **Planul descrierii:**
 - Introducere: cine este Cristian și cât de important este pentru mine
 - Cuprins: – trăsături fizice
– trăsături morale
 - Încheiere: un enunț care să cuprindă o concluzie despre Cristian.
5. Scriu apoi **prima variantă** a portretului în caiet, concentrându-mă pe organizarea ideilor.
6. Îmi **recitesc** compunerea, pentru a o face mai bună.
7. **Redactez forma finală.**

Și uite ce a ieșit...

Fratele meu, Cristian

Aș vrea să vă vorbesc despre o persoană foarte importantă pentru mine: Cristian, fratele meu, pe care îl știu de când m-am născut. Îl iubesc nespus de mult.

Frățiorul meu nu este foarte înalt, dar este frumos, are ochii căprui și părul șaten. Mereu are zâmbetul pe buze și o bomboană în buzunar. Este foarte inteligent, matematica nu are niciun secret pentru el și, sinceră să fiu, îl admir mult pentru asta. Iubește mult animalele. Avem și un prieten comun, pe Blăniță, cățelușul pe care l-a primit de ziua lui și pe care-l adoră, deși îl "împarte" cu mine ca un adevărat frate care-și iubește mult, mult surioara. O, și încă ceva, toate vecinele din blocul bunicii noastre sunt topite după Cristi. Așa copil respectuos și politicos zău că n-au mai văzut!

Așa că da, pot spune că sunt foarte norocoasă că am un frate atât de minunat.

